

N.Y.C. TIME

זמן הדלקת נרות - 7:28

סוף זמני ק"ש - 8:51

9:27 -

סוף זמן תפלה - 10:36

דף היומי לש"ק: מכות י"ח

בס"ד, עש"ק פ' שמיני - שבת מברכים אייר - שנת תשפ"ה לפ"ק
פרק א' - שבת היא י"ג בעומר

פרשת שמעתי

"את הגמל כי מעלה גרה הוא ופרסה איננו מפריס" (יא:ד). איתא בגמ' (יומא ט:): ר' יוחנן ור' אלעזר דאמרי תרוייהו, ראשונים [אנשי בית ראשון] שנתגלה עונם נתגלה קיצם, אחרונים [אנשי בית שני] שלא נתגלה עונם לא נתגלה קיצם. א"ר יוחנן, טובה צפורן של ראשונים מכריסן של אחרונים.

בספר מובא: מה שהזכיר כרס וצפורן, אמר רבינו הגאון ז"ל, דהנה אמרו חז"ל במדרש (ויק"ר פרשה י"ג) דארנבת, גמל ושפן רומזים לשלשת הגלויות הראשונות אשר שלטו עליהם שלשת האומות שנמשלו לאותן שלש החיות, והחזיר הוא הגלות הרביעי. ובגמ' (יומא ט) אמרו, דהראשונים היו להם עבירות גילוי עריות ע"ז ושפיכות דמים, נתגלה עונם ונתגלה קיצם, אחרונים שלא נתגלה עונם, כי ה' להם שנאת חנם, לא נתגלה קיצם.

מעשה מובן הטעם להמשל שבמדרש, ידידו שג' הטמאים הראשונים סימן טומאה שלהם מבחור, כלומר בפרסה, והוא צפורן, אבל הם מעלי גרה. כמו כן הג' גלויות הראשונות נתגלה עונם כיון שהי' בפומבי. אבל האחרונים שהוסתר עונם מפני שהי' בהם שנאת חנם, לכן נמסרו לידי אדום שנמשל לחזיר, אשר סימן טומאה שלו הוא בסתר, שהוא מפריס פרסה אבל איננו מעלה גרה, ונשאר בכרס.

זהו שאמרו "טובה צפורן של ראשונים" - מה שעשו עבירות בגלוי ונענשו באומות שטומאתן בפרסה - היא הצפורן, "מכריסן של אחרונים" - שעשו בסתר, שלקו באומה שסימן טומאתה בסתר.

"אך את זאת לא תאכלו וגו' ואת החזיר כי מפריס פרסה הוא ושוסע שסע והוא גרה לא יגר טמא הוא לכם" (יא:ז). בס' חכמת חיים איתא: הגמ' (ב"ק פב:): מספרת: ת"ר, כשצרו בית חשמונאי זה על זה וכו', בכל יום היו משלשלין להם בקופה דינרין והיו מעלים להם תמידים. ה' שם זקן אחד שהי' מכיר בחכמת יונית, אמר להם כל זמן שעוסקים בעבודה אין נמסרים בידכם. למחר שלשלו דינרין בקופה, והעלו להם חזיר. כיון שהגיע לחצי החומה, נעץ צפרניו בחומה, ונודעוה ארץ ישראל ארבע מאות פרסה על ארבע מאות פרסה.

מדוע העלו האויבים דוקא חזיר ולא ח' טמאה אחרת, ומה פשר ההודעוה על ת' פרסה על ת' פרסה?

והבהיר מורנו הגרי"ח זוננפלד זצ"ל כי הלוא הי' קיים מאבק תמידי בין אלה שנטו לחכמת יונית, שזו כנראה הגלגול הראשון של הריפורמים שבזמנינו - וברגע שהחזיר הפושט את טלפיו של סימן הכשרות שלו, נועץ אותם בחומת ביהמ"ק, לפי כוונת אותו זקן שהכיר

"וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם" (ט:כב). ופירש"י בשם חז"ל: ברכת כהנים - יברכך, יאר, ישא. יש כאן קרי ["ידידו"] וכתוב ["ידידו"].

בוזהר הקדוש (ח"ג קמ"ו, מובא בתורה שלימה על ויקרא ט:כב, אות מ"ט) איתא: כהן בעי לשקפא ימינא על שמאלא [להגביה יד ימינו על שמאלן] וכו' "ידו" כתיב ולא "ידידו".

בספר תורה תמימה (פ' נשא פ"ו אות קי"א) איתא: ונראה דלכן נקרא ע"פ רוב ענין ברכת כהנים בשם נשיאות כפים להבדיל מסתם ברכות בכלל אשר בודאי א"א להגביל רק לכהנים, יען כי הלא לכל איש מותר לברך איש את רעהו, ואפילו זרים, ורק בזה מצויינת ברכת כהנים שהיא בנשיאת כפים, כפי שיבא בדרשה בסמוך.

ויש להעיר על מה סמכו העולם לברך איש את אחיו בנשיאות כפים על ראש המתברך, כמו שנוהגין בברכות חתנים וכדומה, אחרי כי כמבואר הוא סדר ברכה זו מיוחדת רק לכהנים, ולזרים יש בזה איסור עשה, ודוחק לומר כי לכהנים מסורה רק בנוסח הברכה שמבואר בפרשה יברכך וגו', יען כי כפי שמתבאר מסוגיא דמנחות (יח.) הוי ענין נשיאות כפים עבודה כשאר עבודות שבמקדש.

ואני שמעתי מאיש אמונים שהגר"א מוילנא ברך את הג"מ רי"ח לנדא מו"ץ דוילנא בשעת חופתו והניח ידו אחת על ראש הגרי"ח בשעת הברכה, ושאלוהו על ככה, והשיב, כי לא מצינו ברכה בשתי ידים רק לכהנים במקדש, וזולת זה לא ראינו ולא שמעתי מי שיעיר בזה, והיא הערה נפלאה.

ויש להביא קצת ראי' לרברי הגר"א מברכת יעקב לאפרים ומנשה, שלא הניח אלא יד אחת על ראש כל אחד.

כדי ליישב מנהג העולם לברך בשתי ידיים על ראש הבן או התלמיד, יש לומר דבאמת מצינו ברכה בשתי ידיים שלא על ידי כהנים במקדש, כדאיתא ברמב"ן כאן שכתב: ויתכן לומר כי אהרן פירש כפיו השמיים וברך את העם כאשר עשה שלמה שנאמר: "ויעמוד שלמה לפני מזבח ה' ויפרוש כפיו השמיים" (מלכים א' ח:כב), ושם (פסוק נ"ה) נאמר: "ויעמוד ויברך את כל קהל ישראל קול גדול לאמר" וכו', עכ"ל (ועיין ברכינו בחיי כאן).

וכן יש להביא ראי' ממה שסמך משה את שתי ידיו על ראש יהושע, כמו שכתוב בפ' פינחס: "ויסמוך את ידיו עליו ויצוהו" (במדבר כו:כג), ופירש"י, בעין יפה - יותר ויותר ממה שנצטוה. שהקב"ה אמר לו: "וסמכת את ידך" (שם:יח), והוא עשה בשתי ידיו ועשאו ככלי מלא וגדוש ומלאו חכמתו בעין יפה.

כחכמה יונית, על כן נודעוזה ת' פרסה על ת' פרסה, כי זה סיכן את עצם קיומו של עם ישראל.

כ הסכנה מאלה שבחוף מראים כאילו סימני כשרות, ובקרבם ישימו ארבע של דיעות כוזבות ושקריות, גדולה פי כמה מאשר מאלה שדיעותיהם הנפסדות אינן מסתרות מאחורי טלפים מסדיקי פרסה. וזה גם הטעם שהחזיר הוא סמל המיאוס והשיקוף, כפי שקבען חז"ל והחזירו ביותר להזהר ולהתרחק מהצבועים שהזיקם יותר מצוי ומסוכן מהאויבים הגלויים.

בענין ברכת שהחיינו בימי הספירה

בספר מאמר מרדכי (או"ח סי' תצ"ג סק"ג) איתא: נשאלתי אם יש לחוש למה שנהגו קצת להקפיד שלא לברך שהחיינו מפסח עד ל"ג בעומר, ואם יש לזה טעם כעיקר או אם הוא מנהג בטעות, והשבתי שמיום עמדי על דעתי לא חששתי לזה, כי לא מצאתי בשום ספר ראשון או אחרון, ואין ספק שנשחרב זה המנהג ממה שכתוב בשו"ע לקמן (סי' תקנ"א סע' י"ז) דטוב ליהדר מלומר שהחיינו בין המצרים על פרי או על מלבוש ע"כ, וראוי לחקור בעיקרא דהאי דינא מה ראו על ככה ומה טעם יש בו.

והנה ראיתי בס' בנימין זאב (סי' קס"ג) שכתב וז"ל, מצאתי בס' אגודה בברכות פרק כיצד מברכין משם ספר כלבו שיש מסתפקים אם יש לברך שהחיינו על פירות שביכרו בין י"ז בתמוז לט"ב אם יכולין לברך עליהם אחר ט"ב כי החסידים אינם רוצים לאכלם, וטעמא שאין רוצים לומר בזמן אבל וצער שהחיינו והגיענו לזמן הזה ע"כ. והנה יציבא מלתא דהך טעמא שייכא נמי מפסח עד ל"ג שהרי גם הם ימי צער ואבל דמהך טעמא נהגו שלא לישא אשה ושלא להסתפר בהם, ויש מקום בראש לומר דכ"ש הוא דהתם לא אסרו התספורת אלא בשבוע שחל ט"ב להיות בתוכה, ולישא אשה אינו אסור אלא מ"ח עד אחר ט"ב (כמבואר שם סע' ב' וסע' י"ב), ונהי שהרמ"א ז"ל כתב שם להחמיר מ"ז בתמוז מ"מ להמחבר ז"ל מישרא שרי, ואפ"ה כתב דיש ליהדר מלומר שהחיינו מ"ז בתמוז, וא"כ כ"ש הכא דאסור להסתפר ולישא דיש ליהדר מלומר שהחיינו, וזהו הנראה בטעם המנהג.

ועכ"ז דעתי נוטה לומר דאין לחוש לו מאחר שלא מציון כן בשום ספר דא"א דלא לישתמיט שום פוסק ראשון או אחרון לכתוב כן, ולכן נראה דאין ללמוד משם לכאן ד"ל דחורבן ביהמ"ק חמיר לן טפי שהרי החמירו שם בכמה דברים, ואם באנו להשוות ימי העומר להתם היינו צריכין להשוותם לכל מילי, והא דאי ליחא, ואין לנו אלא מה שאמרו חכמים ובמקום שאמרוהו, וכדומה לי שאין זה מנהג קבוע ולכן אין לחוש עליו, ושפיר יש לסמוך על הרב ט"ז והר"י מקראקא ז"ל שנחלקו שם בהלכות ט"ב על עיקר דין זה וכתבו להתיר לברך שהחיינו בכל יום שבין י"ז בתמוז לט"ב דשמא ימות קודם שיזכה לברך ברכה זו יעו"ש, ונהי דלא קי"ל שם כוותיהו אלא כפסק מרן ושאר אחרונים ז"ל מ"מ הבר דלא לוסף עלה, כנ"ל נכון, וכן אני נוהג שלא למנוע מלברך שהחיינו קודם ל"ג בעומר על פירות ומיני קטניות המתחדשים באותו זמן עכ"ל המאמר מרדכי.

בשו"ע (או"ח סי' תצ"ג סע' א') בדינים הנוהגים בימי העומר, כותב המחבר: נוהגים שלא לישא אשה בין פסח לעצרת עד ל"ג בעומר, מפני שבאותו זמן מתו תלמידי רבי עקיבא וכו'.

וכותב המ"ב (סק"ב): רוצה לומר, ואין ראוי להרבות בשמחה (טור).

ומכל מקום, אם נזדמן לו איזה ענין שצריך לברך עליו שהחיינו - יברך (בשעה צ"מ מובא שמקורו הוא המאמר מרדכי).

במ"ב מהדורת דרשו (הערה 4) איתא: ומה שכתב [המ"ב]: "אם נזדמן" ביאר הגר"נ קרליץ (חוט שני שבת ח"ד קובץ עניינים עמ' שע"א) שלא יכוין אדם שיצא לו לברך שהחיינו דוקא בימי הספירה, אלא שאם נזדמן הדבר - מותר אף לכתחלה לברך שהחיינו בימי הספירה. ודעת הגר"ח קניבסקי (מובא בס' בין פסח לשבועות פט"ז הערה א'), שמה שכתב המ"ב "אם נזדמן" הוא לאו דווקא, וכן כתב בשו"ת אור לציון (ח"ג פ"ז תשובה ב') שאף לכתחילה אפשר לברך בימי הספירה, וכן דעת הגר"ז אויערבאך (ביצחק יקרא).

בספר בין פסח לשבועות (פט"ז סע' א'-ו) איתא: מותר לברך ברכת שהחיינו בימי ספירת העומר. ויש נוהגים שלא לאכול פרי חדש ולא ללבוש בגד חדש בימי ספירת העומר לפי שאין לברך בימים אלו ברכת שהחיינו. ויש המחמירים רק בבגד ולא פרי [עיי' בס' נטעי גבריאל (הל' פסח ח"ג עמ' ש"ט-ש"י) שכותב: מדינא דגמרא מותר לברך שהחיינו בימי הספירה, אך תקנו הגאונים וחכמי אשכנז הראשונים שלא לברך שהחיינו ולא ללבוש בגד חדש בימים אלו].

מנהגם זה שלא לברך שהחיינו אינו משום אבילות, שהרי מותר לאכל לברך שהחיינו, אלא משום שימים אלו הם ימי פורענות, ואין יאמר "והגיענו לזמן הזה".

יש שכתב שאף מי שנהג להחמיר שלא לברך שהחיינו בימי הספירה על פרי חדש, יכול לבטל מנהגו אף בלי התרת נדרים [שו"ת יחווה דעת (סי' כ"ד): הואיל והוא מנהג בטעות שאינו צריך התרה לבטלו, עיי"ש]. לנוהגים שלא לברך שהחיינו בימי הספירה. נחלקו הפוסקים אם יכולים לקנות או לתפור בגדים חדשים בימי הספירה על מנת ללבושם אחר ימי הספירה.

גם במקומות שנהגו איסור לקנות או לתפור בגדים חדשים בימי ספירת העומר, מותר לעשות כן לצורך חתן וכלה המתחתנים בל"ג בעומר למנהגי אשכנז או בל"ד למנהגי ספרד, והוא הדין אם החתונה תתקיים לאחר תאריכים אלו, אך לא יספיקו להכניסם.

גם הנוהגים שלא לברך שהחיינו בימי ספירת העומר, מברכים בכל אחד מהאופנים הבאים - א) בשבת, ב) על פרי שיתקלקל טעמו ואינו יכול להמתין אפילו עד שבת ולא ימצא אחר ימי הספירה, ג) על פדיון הבן, ד) על ברית מילה [לאילו הנוהגים לברך שהחיינו על ברית מילה], ה) בגד שלובשו בשמחת בר מצוה או ברית מילה, ו) קטן שהגיע לחנינון אך אינו יודע להבחין בין ימים אלו לשאר ימות השנה ומתאוה לפרי חדש, ז) לקח פרי חדש ובירך עליו ברכת הפרי, ח) אשה מעוברת על פרי חדש כשיש לחוש שייגרם נזק לה ולולד אם לא תאכל, ט) בל"ג בעומר, י) מותר בלבישת טלית חדשה כשאין לו טלית לקיים מצות ציצית, יא) יש שהתיר לחתן ללבוש בגד חדש בשבת שלפני חתונתו, ויש שאסר.

במשנה ברורה מהדורת דרשו (שם) איתא: ולענין קניין בגד חדש או לבישתו בימי הספירה, דעת הגר"נ קרליץ (יד בספירת העומר פל"ד סי' ו'-ו) שאף שיש נוהגים איסור בדבר (ראה שו"ת דברי מלכ"א ח"ג סי' יג ד"ה ומה), מ"מ לחתן וכלה שליל נישואיהם בל"ג בעומר וכן להורי החתן והכלה מותר לקנות בגדים חדשים אם לא הספיקו לעשות זאת קודם לכן, והוא הדין שמותר לבעל ברית או לבעלי השמחה בשמחת בר מצוה ללבוש בגדים חדשים, וכעין זה כתב בספר מקור חיים (לבעל החוות יאיר, סי' ג). ובשו"ת אור לציון (ח"ג פ"ז תשובה ב') כתב שאין שום מנהג לאסור לקנות או ללבוש בגדים חדשים בימי הספירה ואף לקנות

ולענין קניית דירה בימי הספירה, דעת הגר"ש וואזנר (קובץ מבית לוי, קובץ בעניני ניסן עמ' פ"ח) שאם יש צורך בקניית דירה מותר לעשות זאת בימי הספירה, ובפרט בארץ ישראל שיש בזה משום מצות ישוב ארץ ישראל, וסיווד דירה מותר בכל אופן.

בספר הלכות חג בחג (ספירת העומר וחג השבועות, עמ' נ"ח) איתא: הטוב והמטיב - כלים חדשים עבור בני הבית שמברכין עליהן הטוב והמטיב, לכולי עלמא אין קפידא (סדור יעב"ץ הל' בין המצרים, ושע"ת סי' תקנ"א ומשום דרק לשון "שהחיינו לזמן הזה" לא שייך, אבל הטוב והמטיב שייך לעולם, ואומרים כן תמיד בברכת המזון). ולכן, מדינא מותר להכנס לדירה חדשה בספירה וכו'.

דברים גדולים וחשובים, ואין שום מנהג אבילות בימי הספירה אלא בנישואין ותספורת בלבד [וראה דעות הפוסקים בספר הלכות חג בחג ספירת העומר (פ"ז ס"ו ובהע' שם)]. ולגבי העברת דירה בימי הספירה, כתב בשו"ת שבט הלוי (ח"י סי' קל"ה אות ג') שלכתחילה אין לעבור דירה אלא בל"ג בעומר או מראש חודש סיון ואילך, ובמקום צורך גדול אפשר להקל בזה עד ראש חודש אייר. מאידך, דעת הגרי"ש אלישיב והגר"ח קניבסקי (הלכות חג בחג שם הע' 26) שאין שום איסור לעבור דירה בימי הספירה, ובפרט בארץ ישראל שיש בזה משום מצות ישוב ארץ ישראל, ואף מותר לסייד את הדירה קודם שנכנסים אליה. והוסיף הגר"ח קניבסקי בשם אביו (שם) שהעולם טועים ומדמים את מנהגי האבלות של ספירת העומר למנהגי האבלות של בין המצרים.

לד"נ מורי ורבי הגאון הרב אברהם יעקב בן הרב מאיר הכהן פאם זצ"ל - נפ' כ"ח מנחם אב תשס"א
לד"נ ר' בנימין בן הרב ר' מרדכי ז"ל שור
לד"נ מרת עטא שרה בת ר' בנימין ע"ה - נפ' כ"ג אדר א' תשס"ח

TORAH LODAAS

PARSHAS SHMINI
© COPYRIGHT 2025
BY RABBI MATIS BLUM Z"L

לד"נ פעסא רחל בת דבורה

נדב בן דבורה לרפ"ש
רוחמה ליבא בת רבקה לרפ"ש
צביה חיה בת לאה ברעניא לרפ"ש

“וכפר בעדך ובעד העם” (ט: ז)

“And Moshe said to Aharon, ‘Draw close to the altar and sacrifice your sin-offering and your burnt-offering, and atone for yourself and the nation ...’”

The *Kli Yokor* notes that the atonement of the people was dependent on Aharon’s atonement, for when the leaders of Klal Yisroel perfect themselves, the people are also elevated in the process ...

“ויקריבו בני אהרן את הדם אליו” (ט: ט)

“And the sons of Aharon sacrificed the blood ...”

Hagaon Rav Shlomo Kluger, Z'T'L, noted that, in Parshas Vayikra, whenever the Torah refers to Aharon’s sons it calls them *Hakohanim*. Why then, in Parshas Shemini does the Torah not use that word when discussing what transpired on the *Shmini L'milu'im*? The answer, he writes, may be found in the verse in Koheles, “There is no dominion on the day of death.” Therefore, since Nadav and Avihu died on that day, the title of authority - *Hakohanim* - was purposely omitted.

“את הגמל וגו' ואת השפן וגו' ואת הארנבת וגו'” (יא: ד-ו)

“The camel, because it chews its cud but its hoof is not divided ... And the *Shofon*, because it chews its cud but will not have a split hoof ... And the *Arneves*, because it chews its cud, but did not split its hoof ...”

Why does the Torah use three different tenses [“does not split ...”, “will not split ...”, and “did not split ...”] to describe the impurity of these animals?

One of the *Ba'alei Mussar* explained that we may not condemn a person and brand him as a *Tomei* - one who is totally impure - unless we are certain that his past and present actions are improper, and there is no hope that he will repent in the future. Only if he “does not”, “will not” and “did not” act properly, can we state that “he is impure”.

HALACHIC DISCUSSIONS

(not to be relied upon for Halacha L'Ma'aseh)

The Shulchan Aruch (Orach Chaim 2:4) writes that one should first put on his right shoe, then put on his left shoe, tie it, and finally, tie his right shoe.

The Mishna Berura (6) cites the Sha'arei Teshuva who mentions that the Bechor Shor is of the opinion that a left-handed person should first put on and tie his right shoe. One who examines the Bechor Shor (Shabbos 61b) closely will see that he is referring to an *Iteir Regel* [one who favors his left foot]; not an *Iteir Yad* [left-handed person]. A left-handed person would put on and tie his shoes just as a right-handed person does.

The Malbim in Artzos Hachaim rules according to what the Mishna Berura writes.

If a right-handed person puts shoes onto a left-handed person, the Sheivet Hakehasi (IV:1) rules that he follows the custom of the left-handed person whose shoes he is putting on.

QUESTIONS OF THE WEEK

- 1) In which situation would washing one’s hands necessitate a new *Bracha* which would have been unnecessary had he not washed his hands?
- 2) If one finds a piece of fish with scales but no fins, may that piece be eaten?
- 3) What are the seven liquids which make food items which come in contact with them become able to become impure?
- 4) The images of four people mentioned in this week’s Parsha were portrayed on Shlomo's throne. Who were those four people?
- 5) If one visits a country where the Jews have a tradition [*Mesora*] that a certain bird is Kosher, may he eat it while he is visiting?
- 6) Which animal, mentioned in Megillas Esther is a two-humped, eight-legged camel that runs on four legs, and when those four legs become tired runs on the other four legs?
- 7) Why does the Torah prohibit the Bas Haya’ana (11:16) and not the Ya’ana?
- 8) When did the first Birkas Kohanim take place?
- 9) Which of the four *Malchuyos* was represented by the camel?
- 10) In how many places in the Torah are the deaths of Nodov and Avihu mentioned?

- 11) Why are there two *Ta'amei Hakria* on the word (קִרְבוֹ"י:)?
- 12) What happened to the fire that consumed Nodov and Avihu?
- 13) Were Misha'eil and Eltzafan, who removed Nodov and Avihu from the Mishkan Kohanim?
- 14) How is a female camel referred to in Loshon Hakodesh?

ANSWERS

- 1) If one washed *Mayim Acharonim* and then changed his mind and decided to eat more, he must recite a new *Bracha Rishona* on the food. However, the opinion of some Poskim is that once one washed *Mayim Acharonim* he should not eat anything until he recites *Birkas Hamazon* (see Orach Chaim 179:1, Mishna Berura 2).
- 2) If one finds a piece of fish which has scales but no fins, it is permissible to eat it, since every fish which has scales definitely has fins. The converse, however is not true (Yoreh Deah 83:3).
- 3) The seven liquids which, if they touch a food render it able to become impure are: wine, honey, oil, milk, dew, blood and water (see Rambam, Hil. Tum'as Ochlin 1:2).
- 4) The images of Moshe, Aharon, Nodov and Avihu, among others, were portrayed on Shlomo Hamelech's throne (Targum Sheini, Esther 1:2).
- 5) A visitor to a country where the Jews have a tradition that a certain bird is Kosher may eat that bird while he is there (Yoreh Deah 82:4).
- 6) The *Achashtranim* (see Esther 8:10; Rokei'ach on Bereishis 1:25; Chiddushei Yaavetz on Megilla 18a).
- 7) The Ya'ana itself is not edible because it is too tough (Chizkuni). Chazal (Chullin 64b) learn from the fact that the Torah writes "Bas Haya'ana" that the eggs of non-Kosher birds are also prohibited.
- 8) On Rosh Chodesh Nissan of the second year after leaving Egypt (Shabbos 87b).
- 9) Bavel (Vayikra Rabba 13:5).
- 10) Four (Sifri, Pinchas 137).
- 11) Because Moshe had to repeat his command to Misha'eil and Eltzofan to go and remove the bodies of Nodov and Avihu since they were afraid to do so (Midrash Lekach Tov).

- 12) It did not return to *Shomayim*, but rather remained in the Mishkan and consumed the Korbonos during the time that Bnei Yisroel were in the wilderness (Sifri Zuta, Beha'aloscha, cited in Torah Sheleima, Vayikra 10:2:10).
- 13) No. They were Levi'im (Targum Yonoson 10:4).
- 14) "Gamal" is an androgynous term that refers to both male and female camels (see Ramban 11:6).

DEDICATION

This issue is dedicated in the honor of the chasunah of Tzvi Meir Blonder and Shulamis Blum, daughter of Rav Matis Blum Zt"l.

NOW AVAILABLE

The sefer נר מתתיהו is available for purchase:

- in seforim stores
- via shipping by emailing torahlodaas@gmail.com
- by picking up in Monsey, Queens, or Lakewood. Please be in touch via email.

The sefer מצא טוב on שמחות and the set of Torah Lodaas volumes 1-5 are available for purchase. Email to purchase.

Due to many practical considerations, Torah Lodaas is only available through e-mail. Anyone who wishes to dedicate an issue or receive Torah Lodaas is asked to send his name and e-mail address to: TorahLodaas@gmail.com

The material for this issue has been reprinted from previous years